

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Kabinetsformatie 2017
T.a.v. de informateur -
mevrouw E.I. Schippers
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Kenmerk: FO17-021-5.1

Amersfoort, 5 april 2017

Betreft: inbreng Federatie Opvang ten behoeve van Kabinetsformatie

Geachte mevrouw Schippers,

Wij willen uw aandacht vragen voor de 70.000 vrouwen, mannen en kinderen die elk jaar een beroep doen op een opvanginstelling vanwege dakloosheid, huiselijk geweld of ggz problematiek, waardoor zij niet zelfstandig kunnen wonen.

Deze groep mensen lukt het niet, ondanks alle voorzieningen in Nederland, zelfstandig het hoofd boven water te houden, de kinderen veilig op te voeden en zichzelf en de kinderen te beschermen tegen huiselijk geweld. Het gaat om jongeren die de jeugdzorg verlaten en dakloos worden bij gebrek aan ouderlijke en gemeentelijke ondersteuning, huisvesting en inkomen. Het gaat om mensen die een ggz kliniek of gevangenis verlaten voor wie aansluitend geen huis en hulp is geregeld. Overwegend gaat het om de mensen met de laagste opleiding, de kleinste kansen, het geringste sociale netwerk en de grootste risico's op maatschappelijke teloorgang. Dit zijn de mensen met complexe problematiek voor wie de overheid maatwerk mogelijk moet maken, zoals beschreven in de brief van de secretarissen-generaal aan u¹.

Om de structurele oorzaken van dakloosheid, huiselijk geweld en maatschappelijke teloorgang aan te pakken, vragen we het nieuwe kabinet op basis van geleerde lessen en bewezen effectiviteit, in te zetten op de vijf volgende acties: wonen, bestrijding armoede, een landelijk ondersteuningsprogramma voor de aanpak van huiselijk geweld, het opvullen van het gat tussen Wmo en Zorgverzekeringswet en versterking van de onafhankelijke rechtshulp voor cliënten. Daarnaast onderschrijven we de noodzaak van verlaging van de administratieve lasten als noodzakelijke randvoorwaarde voor effectieve hulp aan de groep mensen voor wie we in deze brief uw aandacht vragen.

1. Stimuleer zelfstandig wonen als beter en goedkoper alternatief

Wonen is altijd goedkoper dan opvang of intramurale zorg. Wonen maakt het mogelijk dat mensen weer gaan meedoen in de maatschappij en herstellen van turbulente gebeurtenissen als huiselijk geweld, huisuitzetting, (gedwongen) opnames in ggz klinieken en detentie. Het ontbreekt in Nederland

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-algemene-zaken/documenten/brieven/2017/03/30/brief-gezamenlijke-sgs-aan-informateur-schippers>

aan goedkope kleine huizen voor éénpersoonshuishoudens. Een kabinet dat, net als in het voormalige Landelijk Actie Plan Studentenhuisvesting, investeert in de bouw van 10.000 van dit soort woningen, maakt wonen mogelijk voor mensen die nu zijn uitgesloten van de woningmarkt. Daarbij is ook intensiteit en duur van begeleiding van essentieel belang. Deze wordt nu door gemeenten vaak gemaximeerd tot een half jaar, hetgeen onvoldoende is.

Wij vragen het nieuwe kabinet:

- *Investeer in een 10.000 Woningen plan voor betaalbare eenpersoonswoningen.*
- *Zorg voor voldoende gemeentelijke middelen om begeleiding bij zelfstandig wonen te waarborgen.*

2. Armoede en schulden voorkomen en opheffen door beleidswijzigingen

Veel cliënten van instellingen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen hebben zodanige problematische schulden, dat zij daar op eigen kracht nooit meer uitkomen. De bijstandsnorm waarvan zij rond moeten komen, is onvoldoende voor de dagelijkse kosten van het bestaan. Het Rijksincasso beleid leidt ertoe dat mensen steeds verder in de schulden komen. Het systeem van belastingtoeslagen veroorzaakt grote problemen voor arme mensen, door verrekening en bronheffing. De kostendelersnorm in de Participatiewet verlaagt de bereidheid van families en vrienden om hulp te bieden bij tijdelijke dakloosheid van familieleden of kennissen.

Daarom vragen wij het nieuwe kabinet:

- *Verhoog de bijstandsnorm.*
- *Wijzig het Rijksincasso-beleid.*
- *Herzie het systeem van belastingtoeslagen met verrekening en bronheffing.*
- *Schaf de kostendelersnorm af.*
- *Stop bezuinigingen Participatiewet.*

3. Landelijk ondersteuningsprogramma voor de aanpak van huiselijk geweld

In Nederland worden jaarlijks honderdduizenden mensen slachtoffer van huiselijk geweld. Jaarlijks overlijden meer dan 50 vrouwen, mannen en kinderen aan de gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De vrouwenopvang merkt dagelijks dat de vraag naar veilige opvang en hulp omvangrijk is. De crisisopvang zit vol. We signaleren dat de hulpvragen toenemend complex zijn. Het kost meer tijd en inzet van veel expertise om te zorgen voor herstel en waarborgen voor structurele veiligheid van de cliënten. Er wordt momenteel geïnvesteerd in verbetering van de meld- en adviesstructuur. De vrouwenopvang juicht dit toe. Na het melden begint de hulpverlening. Op veel plekken is de afgelopen jaren bezuinigd ten gunste van de advies en meldstructuur. Er is een landelijk ondersteuningsprogramma nodig om deze situatie te verbeteren. Om het aandeel van de vrouwenopvang in de landelijke en lokale aanpak op volle sterkte te krijgen, is het volgende nodig:

- *Voldoende structurele middelen voor behoud en versterking van het landelijk dekkend netwerk van Vrouwenopvang. Er moet voor burgers altijd 24 uren crisisopvang, waar dan ook, beschikbaar zijn.*
- *Integrale gezinsfinanciering voor de systeemgerichte hulpverlening, zodat zowel de ouder(s) als de kinderen in de opvang de hulp krijgen die nodig is.*
- *Invoering van een keurmerk Vrouwenopvang dat op erkenning kan rekenen van gemeenten, Veilig Thuis en andere ketenpartners. Dit keurmerk sluit aan op de eisen die gesteld worden aan de verbeterde meld- en adviesstructuur.*
- *Een investeringsprogramma in doorontwikkeling van de methodieken binnen de vrouwenopvang, die uiteindelijk evidence based moeten zijn.*

4. Grijs gebied tussen Wmo en Zorgverzekeringswet opvullen door Fonds

Voor de inzet van preventieve zorg (bemoeizorg, verpleegkundigen en andere professionals die eropaf gaan) zijn extra middelen nodig. Het grijze gebied tussen de Wmo en de Zorgverzekeringswet moet worden ingevuld. OGGZ-problematiek (ggz, verslaving, huiselijk geweld, dreigende dakloosheid) ligt ten grondslag aan veel maatschappelijke problematiek zoals overlast en 'verwarde personen'. Alleen met inzet van gemeenten die outreachende hulp financieren en verzekeraars die ambulante behandeling mogelijk maken, kunnen kwetsbare mensen tot een stabiel bestaan komen, zonder steeds terug te vallen naar de daklozenopvang, ggz kliniek of detentie.

Wij vragen het kabinet:

- *Richt een Fonds voor preventie Sociaal Domein in. Met een preventiefonds sociaal domein kan worden voorzien in financiering van acties die niet kunnen wachten op indicatie of verwijzing en kan snel passende ondersteuning geboden worden.*

5. Extra middelen voor onafhankelijke cliëntondersteuning en rechtshulp

We signaleren dat in de afgelopen jaren kwetsbare burgers vaak eerst een gang naar de rechter moeten maken voordat zij toegang krijgen tot de benodigde zorg of begeleiding. Een aantal gemeenten verstrekt geen beschikking aan burgers die maatschappelijke ondersteuning in de vorm van daklozen- of vrouwenopvang vragen. Hun rechtspositie is daarmee zeer zwak.

We vragen het nieuwe kabinet om:

- *Extra investering in onafhankelijke cliëntondersteuning in het sociaal domein voor mensen met (o)ggz problematiek en om gratis rechtshulp en procesmogelijkheden voor de armste doelgroepen.*

Uiteraard gaan wij graag met u en het nieuwe kabinet in gesprek over deze maatschappelijke uitdagingen. U kunt daarvoor contact opnemen met dhr. J.A. Gortworst (06 23091312).

Met vriendelijke groet,

Jan Laurier
Voorzitter Federatie Opvang